30/07/2023

30 Ιουλίου 1920: Απόπειρα δολοφονίας του Ελευθέριου Βενιζέλου – Τα Ιουλιανά

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

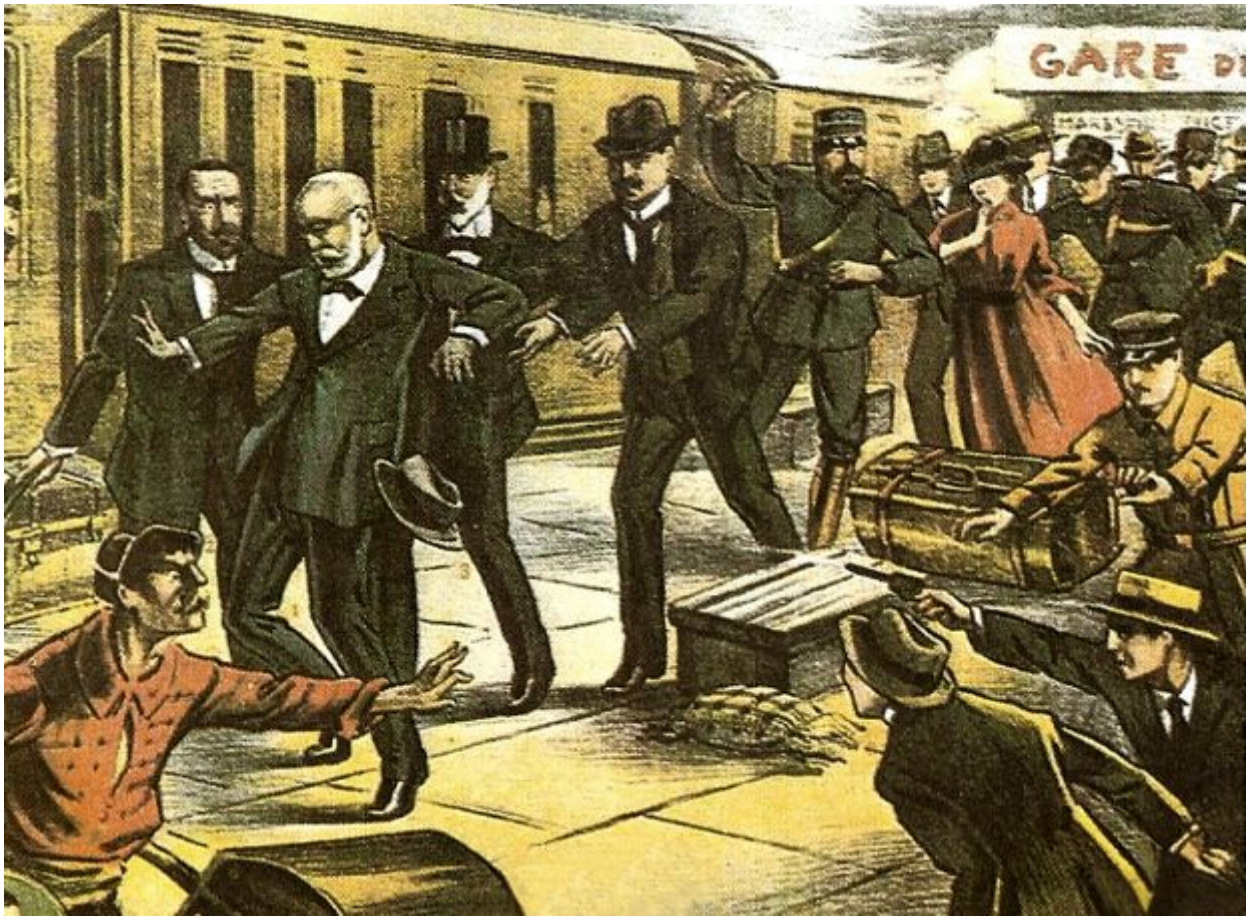

Διήμερο δραματικών συμβάντων με την απόπειρα δολοφονίας του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου στο Παρίσι (30 Ιουλίου 1920) από βασιλόφρονες αξιωματικούς και τα αντίποινα των βενιζελικών με τη δολοφονία του Ίωνα Δραγούμη στην Αθήνα (31 Ιουλίου 1920). Ήταν ένα ακόμη θλιβερό επακόλουθο του Εθνικού Διχασμού.

Μεσούσης της Μικρασιατικής Εκστρατείας και δύο μέρες μετά την υπογραφή της **Συνθήκης των Σεβρών**, που δημιούργησε «την Ελλάδα των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών», ο **Ελευθέριος Βενιζέλος** πήρε το δρόμο της επιστροφής, κομιστής του μεγάλου αγγέλματος. Κι ενώ βρισκόταν στο σιδηροδρομικό σταθμό Λυών των Παρισίων για να επιβιβασθεί στο Οριάν Εξπρές, δέχθηκε δολοφονική

επίθεση από δύο απότακτους βασιλόφρονες αξιωματικούς.

Ο υποπλοίαρχος **Απόστολος Τσερέπης** εξ Αιτωλικού και ο υπολοχαγός **Γεώργιος Κυριάκης** εκ Κορίνθου, τον πυροβόλησαν με τα περίστροφά τους δέκα φορές. Τον τραυμάτισαν, ευτυχώς, επιπόλαια στο δεξί χέρι, παρότι ήταν δεινοί σκοπευτές. Η ανάγκη νοσηλείας επέβαλε στον Βενιζέλο να αναβάλει την επιστροφή του για λίγες μέρες στην Αθήνα.

Η είδηση της απόπειρας δολοφονίας του Βενιζέλου έφθασε αρχικά παραποιημένη ως δολοφονία στην Αθήνα, με αποτέλεσμα να οδηγήσει σε μαζική βία εκ μέρους των βενιζελικών (31 Ιουλίου). Παρακρατικές ομάδες επιτέθηκαν και κατέστρεψαν γραφεία αντιπολιτευόμενων εφημερίδων («Καθημερινή», «Ριζοσπάστης»), τυπογραφεία, καταστήματα και θέατρα («Κοτοπούλη»), ενώ επιτέθηκαν και λεηλάτησαν σπίτια πολιτικών της αντιπολίτευσης, όπως του πρώην πρωθυπουργού Στέφανου Σκουλούδη.

Το γεγονός που σημάδεψε την ημέρα ήταν αναμφισβήτητα η δολοφονία του **Ίωνα Δραγούμη**, επιφανή εκπροσώπου της αντιβενιζελικής παράταξης και μελλοντικού πρωθυπουργού, σύμφωνα με κάποιους ιστορικούς. Ο Δραγούμης, παρά την προτροπή της ερωμένης του Μαρίκας Κοτοπούλη, έφυγε από το σπίτι του στην Κηφισιά με το μικρό του «Φορντ», έχοντας κατεύθυνση το κέντρο της Αθήνας. Βιαζόταν να κλείσει την ύλη του περιοδικού του «Πολιτική Επιθεώρησις», το οποίο θα κυκλοφορούσε την επομένη.

Μόλις το αυτοκίνητό του έφθασε στο ύψος της βίλας «Θων» (Κόμβος Αμπελοκήπων), στρατιωτικές δυνάμεις της προσωπικής φρουράς του **Βενιζέλου** («Τάγμα Ασφαλείας») το σταμάτησαν και κατέβασαν τον οδηγό του. Ήταν 3 το μεσημέρι. Ύστερα από διαβουλεύσεις με το στενό συνεργάτη του **Βενιζέλου, Εμμανουήλ Μπενάκη** και τον επικεφαλής του Τάγματος Ασφαλείας **Παύλο Γύπαρη,** ο Δραγούμης οδηγήθηκε πεζή σε άγνωστο μέρος, συνοδεία στρατιωτικού αποσπάσματος. Σύμφωνα με αυτόπτη μάρτυρα, στη γωνία των οδών Βασιλίσσης Σοφίας (τότε Κηφισίας) και Παπαδιαμαντοπούλου, ο **Δραγούμης** έπεσε νεκρός από πυροβολισμούς των στρατιωτών περί την 4η απογευματινή.

Η **κηδεία του Δραγούμη** έγινε την επομένη και οι φιλοβενιζελικές εφημερίδες («Ελεύθερος Τύπος» του **Ανδρέα Καβαφάκη,** «Καιροί», «Πατρίς» του Δημητρίου Λαμπράκη), είχαν ακόμη ως κύριο θέμα την αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του Βενιζέλου και στα ψιλά την είδηση της δολοφονίας του Δραγούμη, εντελώς διαστρεβλωμένη.

Τα πνεύματα ηρέμησαν τις επόμενες μέρες, ιδιαίτερα μετά την άφιξη του

Ελευθερίου Βενιζέλου στις 17 Αυγούστου με το θωρηκτό «Αβέρωφ» στον Πειραιά, όπου του επιφυλάχθηκε αποθεωτική υποδοχή. Στις **25 Αυγούστου η Βουλή (** «Βουλή των Λαζάρων») τον ανακήρυξε με ψήφισμά της σε «Ευεργέτη και Σωτήρα της Πατρίδος», ενώ την επομένη συζητήθηκε η δολοφονία Δραγούμη, με «συγγνώμες» και «ψελλίσματα» από πλευράς της κυβέρνησης των Φιλελευθέρων.

Στις 14 Σεπτεμβρίου εορτάσθηκε με μεγάλη λαμπρότητα στο **Παναθηναϊκό Στάδιο** η υπογραφή της **Συνθήκης των Σεβρών.** Ο Βενιζέλος επωφελούμενος της μεγάλης του δημοτικότητας προκήρυξε εκλογές για την 1η Νοεμβρίου 1920, τις οποίες, προς γενική κατάπληξη, έχασε πανηγυρικά. Κάποιοι από τους δράστες και των δύο θλιβερών συμβάντων δικάσθηκαν και καταδικάσθηκαν αργότερα.

Πηγή: Σαν Σήμερα